

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Sekretarz Stanu Stanisław Szwed Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Olgierd Podgórski Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, tel. 4616060	Data sporządzenia: 19 marca 2019 r. Źródło: Nr w wykazie prac: UD493
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Polityka rodzinna to jeden z najważniejszych obszarów działania obecnego rządu. To docenienie i podkreślenie roli rodziny w społeczeństwie jako gwaranta wychowania dzieci – to rodzina jest naturalnym środowiskiem, w którym dorastają dzieci, to w rodzinie dzieciom przekazywana jest wiedza oraz umożliwia się im rozwój umiejętności.

Wsparcie rodzin poprzez instrumenty polityki rodzinnej jest inwestycją w kapitał ludzki, od którego w dużej mierze zależy kondycja państwa.

Od 1 kwietnia 2016 r. na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.) realizowany jest Program „Rodzina 500+”. To program, który przyniósł zdecydowaną poprawę warunków materialnych rodzin oraz diametralnie odmienił postrzeganie roli państwa w kształtowaniu polityki rodzinnej.

Za diametralną zmianą postrzegania polityki rodzinnej państwa stoją zwiększone wydatki na rzecz polskich rodzin. W 2015 r. łączne wydatki budżetu państwa na rzecz rodzin wyniosły 1,78% Produktu Krajowego Brutto. W 2017 r. wyniosły one już 3,11% PKB. Jest to wzrost o 75%.

Znaczne środki finansowe corocznie przekazane z budżetu państwa na rzecz rodzin stanowią nie tyle pomoc dla rodziny, co inwestycję w rodzinę i są ściśle skorelowane z działaniami z obszaru podnoszenia wiedzy i wzrostu umiejętności oraz zmniejszania nierówności społecznych.

Działania Rządu w zakresie polityki rodzinnej koncentrują się w szczególności na trzech wymiarach:

- demografia, tj. wzrost liczby urodzeń;
- ograniczenie ubóstwa, w szczególności wśród dzieci;
- inwestycja w rodzinę (poprawa „jakości” kapitału ludzkiego).

Od momentu uruchomienia na program wydatkowano blisko 68 mld złotych (stan na luty 2019 r.). Obecnie z programu korzysta ponad 3,6 mln dzieci. W całej Polsce programem „Rodzina 500+” objętych jest 52% wszystkich dzieci do 18 lat.

Przyznawane z programu „Rodzina 500+” świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje niezależnie od dochodu. Świadczenie wypłacane jest również na pierwsze lub jedyne dziecko w rodzinie, ale po spełnieniu kryteriów dochodowych – 800 złotych netto miesięcznie na osobę w rodzinie lub 1200 złotych netto miesięcznie na osobę w rodzinie, której członkiem jest dziecko niepełnosprawne.

Wobec poprawiającej się, na skutek działań Rządu, sytuacji budżetu państwa i istotnie większych wpływów do budżetu, możliwe jest objęcie programem „Rodzina 500+” wszystkich dzieci do 18. roku życia. Pozwoli to na poprawę jakości życia wszystkich polskich rodzin mających dzieci na utrzymaniu i stanowi dopełnienie kompleksowej polityki państwa dla polskich rodzin.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Jak wskazano powyżej program „Rodzina 500+” obejmuje wszystkie dzieci do 18. roku życia. W związku z tym, w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.) należy uchylić przepisy dotyczące wszystkich rozwiązań z zakresu kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia wychowawczego.

Dodatkowo proponuje się wprowadzenie następujących zmian w ustawach związanych z systemami wsparcia rodzin:

- przyznanie świadczenia z programu „Rodzina 500+” dzieciom umieszczonym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- wprowadzenie szczególnego, 3-miesięcznego terminu, liczonego od dnia urodzenia dziecka, na złożenie wniosku o świadczenie wychowawcze na nowo narodzone dziecko. Złożenie wniosku w tym terminie będzie skutkowało przyznaniem świadczenia wychowawczego z wyrównaniem od dnia narodzin dziecka,
- wprowadzenie rozwiązania pozwalającego na przyznanie, z zachowaniem ciągłości, świadczenia wychowawczego drugiemu z rodziców dziecka w przypadku śmierci rodzica, któremu świadczenie zostało przyznane na dany okres,
- zmiana okresu świadczeniowego na jaki ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Świadczenia skierowane do rodzin podobne do świadczenia wychowawczego funkcjonują w większości krajów Unii Europejskiej. W części krajów dostęp do świadczeń nie jest, podobnie jak w przypadku świadczenia wychowawczego,

uzależniony od spełnienia kryteriów dochodowych. Świadczenia takie otrzymują rodziny zarówno w krajach „starej” Unii oraz niektórych krajach EFTA (w Austrii, Belgii, Holandii, Finlandii, Niemczech, Irlandii, Wielkiej Brytanii, Liechtenstein, Luksemburgu, Szwecji, Szwajcarii, Norwegii, na Malcie), jak i w krajach, które dołączyły do UE w ciągu ostatnich kilkunastu lat (na Węgrzech, Słowacji, Litwie, Łotwie, w Estonii, Rumunii). Kwoty tych świadczeń są zróżnicowane, choć średnio w krajach „starej” Europy wyższe niż w nowych krajach.

Tabela 1. Przykładowe wartości świadczeń na dzieci w Unii Europejskiej bez kryterium dochodowego (w EUR)

	wysokość świadczenia (EUR)
Austria	114 - 165
Belgia	92 - 259
Estonia	55 - 100
Finlandia	94 - 172
Niemcy	194 - 225
Węgry	37 - 52
Irlandia	140
Łotwa	11,38 - 50,07
Luksemburg	265 - 315
Słowacja	23,68
Szwecja	15 - 179
Holandia	201,05 - 287,21
Wielka Brytania	67 - 101

Uwaga: tam gdzie zaprezentowano przedział, wartości świadczeń są uzależnione od liczby dzieci i/lub ich wieku. Nie uwzględniono w zestawieniu dodatkowego wsparcia z tytułu wychowywania większej liczby dzieci.

Źródło: MISSOC.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rodziny z dziećmi	4,4 mln rodzin z dziećmi – Program 500+	Szacunek na podstawie danych GUS, danych z Programu „Rodzina 500+”, prognoza MRPiPS (DSR, DAE, DSZ)	Poprawa sytuacji materialnej poprzez wzrost dochodów (świadczenie wychowawcze)
Organy właściwe gmin i powiatów	2477 gmin	Dane administracyjne	Wypłata nowych świadczeń, obsługa wniosków o świadczenia.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie przesłany Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) do:
 - a) Forum Związków Zawodowych,
 - b) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
 - c) NSZZ „Solidarność”;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029, z późn. zm.) do:
 - a) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) Konfederacji Lewiatan,
 - c) Związku Rzemiosła Polskiego,
 - d) Związku Pracodawców Business Centre Club,
 - e) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców.

Ponadto na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. 2232) projekt zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)

Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	9 595,4	19 878,4	20 710,4	21 365,4	21 911,4	22 334,4	22 597,4	22 593,4	22 534,4	22 546,4	22 622,4	228 689,40
świadczenie wychowawcze	9 576	19 859	20 691	21 346	21 892	22 315	22 578	22 574	22 515	22 527	22 603	228 476
koordynacja-województwie	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	213,4
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-9 595,4	-19 878,4	-20 710,4	-21 365,4	-21 911,4	-22 334,4	-22 597,4	-22 593,4	-22 534,4	-22 546,4	-22 622,4	-228 689,4
świadczenie wychowawcze	-9 576	-19 859	-20 691	-21 346	-21 892	-22 315	-22 578	-22 574	-22 515	-22 527	-22 603	-228 476
koordynacja-województwie	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-213,4
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Budżet państwa											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Program 500+ (prognoza własna)											
	lata		przeciętna miesięczna liczba wypłacanych świadczeń bez zmian w tys.		przeciętna miesięczna liczba wypłacanych świadczeń po zmianach w tys.							
	2019		3622		6797							
	2020		3518		6834							
	2021		3416		6869							
	2022		3333		6894							
	2023		3252		6903							
	2024		3173		6893							
	2025		3096		6860							
	2026		3021		6783							
	2027		2947		6699							
	2028		2875		6629							
	2029		2805		6571							
	lata		wydatki na świadczenie wychowawcze wraz z kosztami obsługi przed zmianą w mln zł		wydatki na świadczenie wychowawcze (łącznie ze świadczeniami dla dzieci umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych) wraz z kosztami							

			obsługi po zmianie w mln zł
	2019	21992	31568
	2020	21362	41221
	2021	20744	41435
	2022	20239	41585
	2023	19747	41639
	2024	19266	41581
	2025	18797	41375
	2026	18340	40914
	2027	17894	40409
	2028	17458	39985
	2029	17032	39635

lata	Wydatki na koszty obsługi (przez zmianą) w mln zł	Wydatki na koszty obsługi (po zmianie) w mln zł
2019	330	412
2020	320	350
2021	311	352
2022	304	353
2023	296	354
2024	289	353
2025	282	352
2026	275	348
2027	268	343
2028	262	340
2029	255	337

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	<i>Łącznie (0-10)</i>
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	9 494	19 829	20 651	21 296	22 250	22 521	227 774
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							

	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Korzyści dla rodzin stanowią wydatki budżetu państwa pomniejszone o koszty obsługi.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Uproszczenie przyznawania świadczeń wychowawczych poprzez brak konieczności weryfikowania dochodów uzyskiwanych przez rodziny.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2019 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja po trzech latach od wprowadzenia zmiany poprzez analizę sprawozdań rzeczowo-finansowych w zakresie liczby świadczeniobiorców świadczenia wychowawczego.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		